

SIMULAREA EXAMENULUI DE BACALAUREAT NAȚIONAL 2013

PROBĂ SCRISĂ LA CHIMIE ORGANICĂ (NIVEL I / NIVEL II)

PROBA E.d)

FILIERĂ TEHNOLOGICĂ – profil tehnic, profil resurse naturale și protecția
mediului

SUBIECTUL I

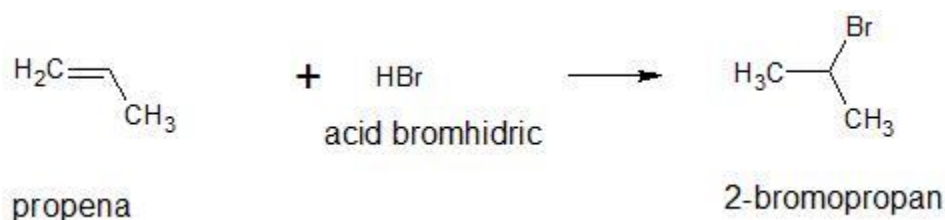
(30 puncte)

Subiectul A - 10 puncte

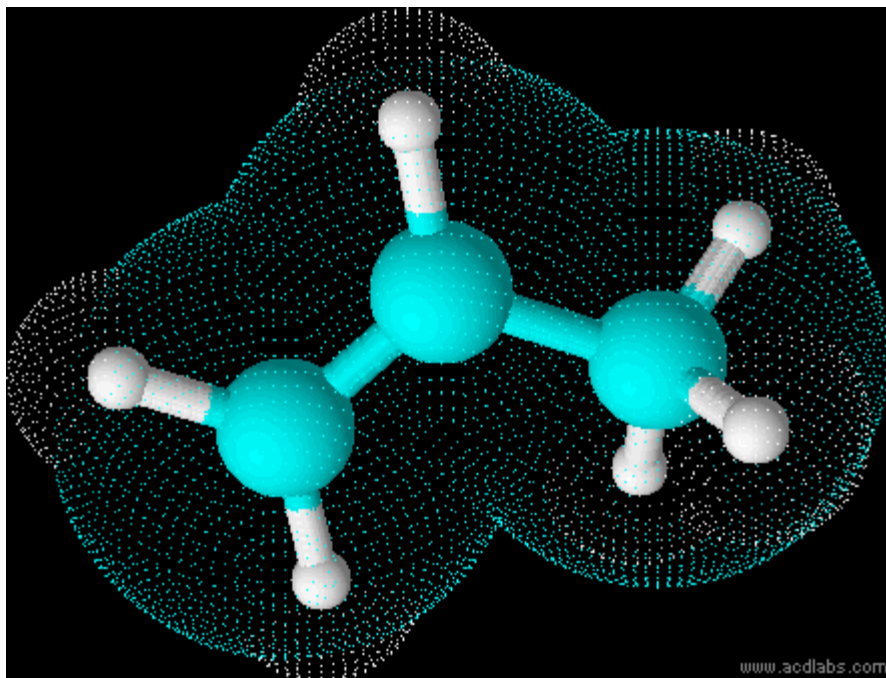
Scrieți, pe foaia de examen, termenul din paranteză care completează corect fiecare dintre următoarele enunțuri :

1. Prin adiția HBr la propenă se obține **2-bromopropan** (**1-bromopropan/ 2-bromopropan**);
2. Palmitatul de sodiu este **săpun** (**săpun/ detergent anionic**);
3. Prin oxidarea etanolului cu $K_2Cr_2O_7/H^+$ se obține **etanal**. (**etanal/ acid etanoic**);
4. Clorurarea catalitică a benzenului este o reacție de **substituție** (**substituție/ adiție**);
5. Etanolul este **miscibil** cu apa. (**miscibil/ nemiscibil**).

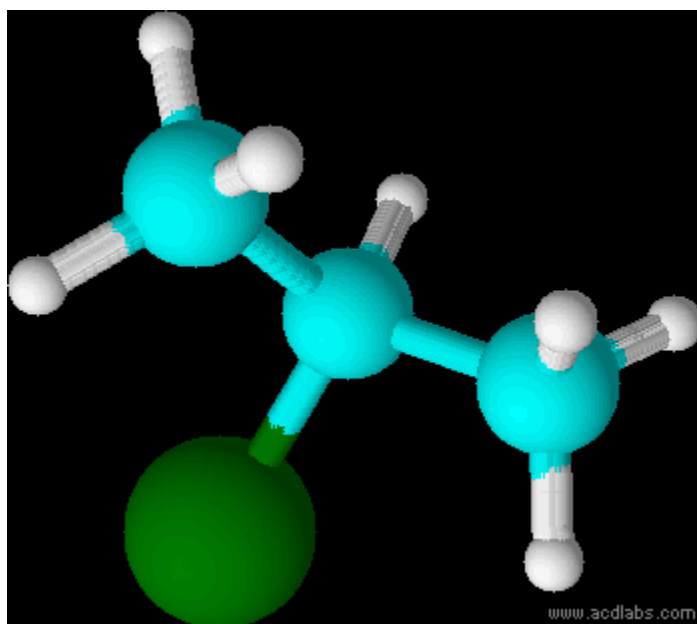
Rezolvare A-1:

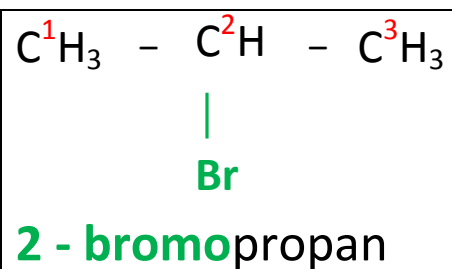
$H_2C = CH - CH_3$	+	HBr	→	$H_3C^1 - C^2H(Br) - C^3H_3$
propenă		Acid bromhidric		2-bromopropan
REACȚIE DE ADIȚIE – regula lui Markovnicov				

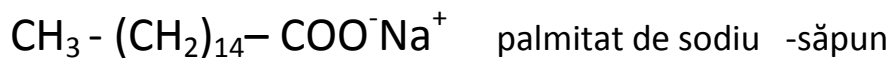
propena

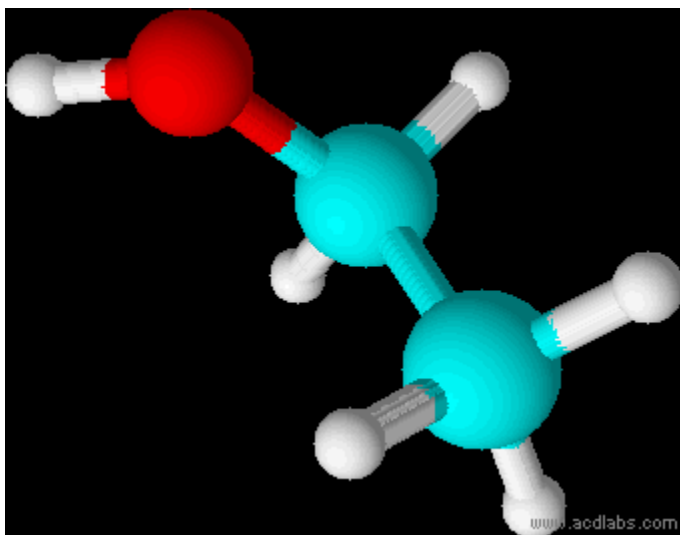
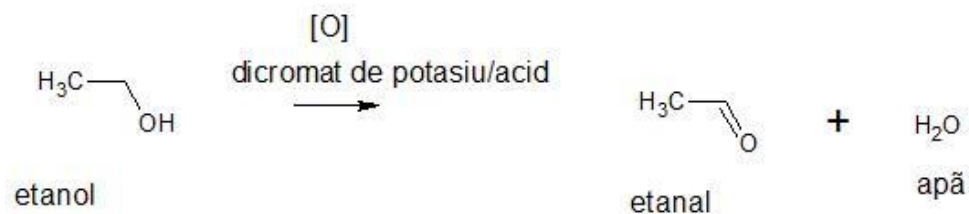
2-bromopropan

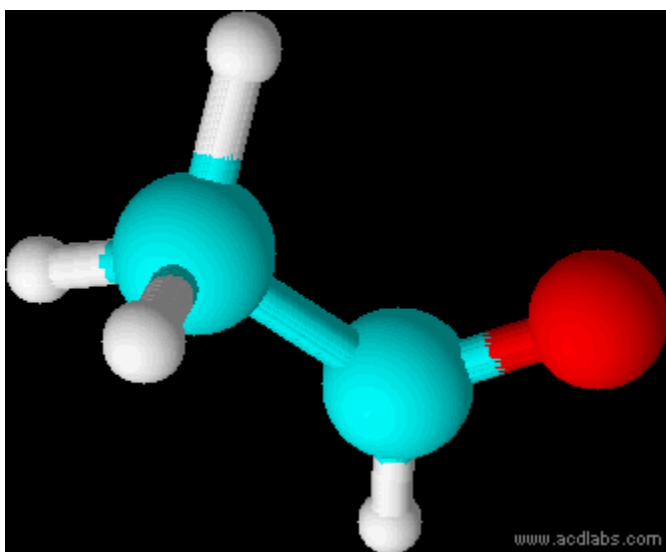
Rezolvare A-2:

Rezolvare A-3: **vezi plus**

etanol $\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-\text{OH}$

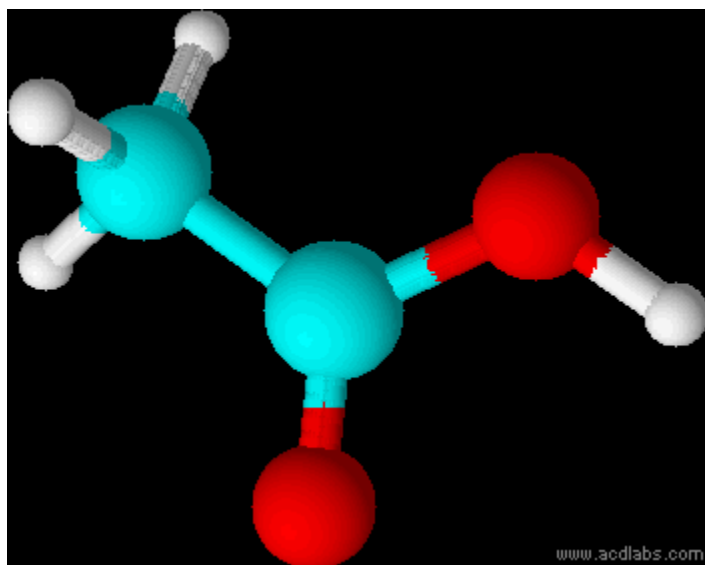
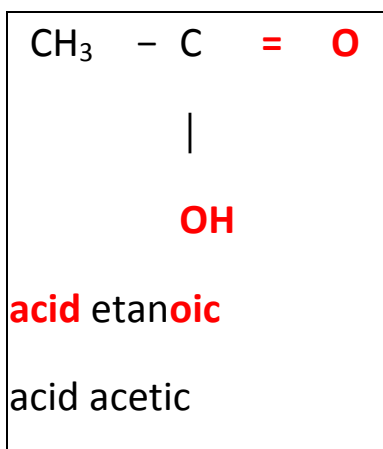

etanal $\text{H}_3\text{C}-\text{HC}=\text{O}$

etanol $\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-\text{OH}$ sau **alcool etilic**

etanal $\text{H}_3\text{C}-\text{HC}=\text{O}$ sau **aldehidă acetică**

acid etanoic $\text{H}_3\text{C}-\text{COOH}$ sau acid acetic

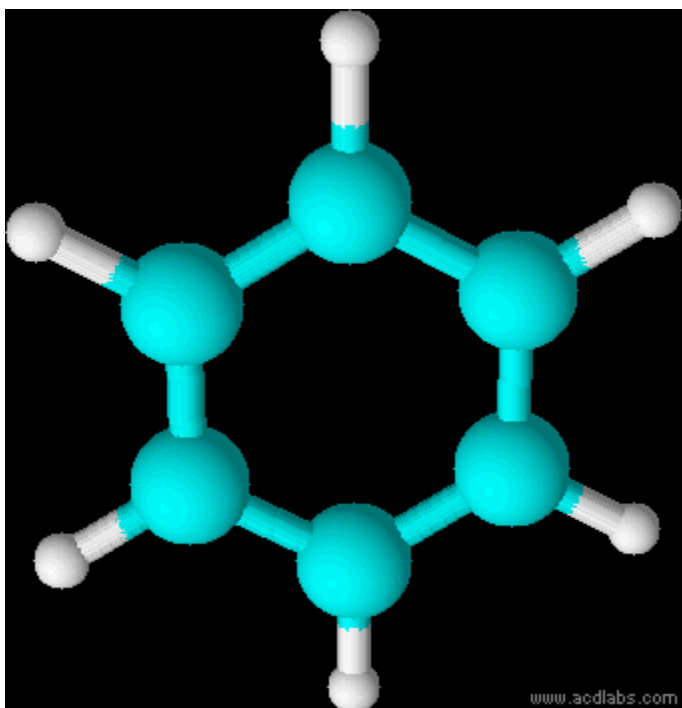
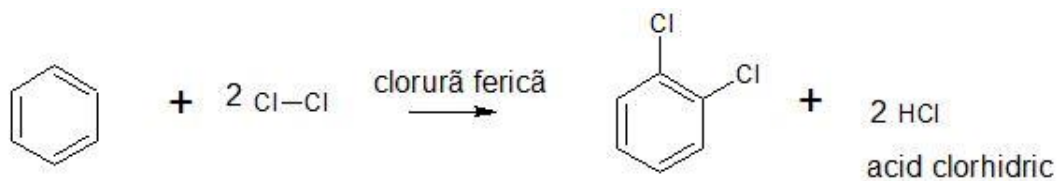

acid etanoic $\text{H}_3\text{C}-\text{COOH}$

Rezolvare A-4: clorurare catalitică FeCl_3

C_6H_6	+	2Cl_2	$\rightarrow$	$\text{C}_6\text{H}_4\text{Cl}_2$
benzen		clor	-2HCl	1,2-diclorobenzen

Reacție de substituție la nucleu.

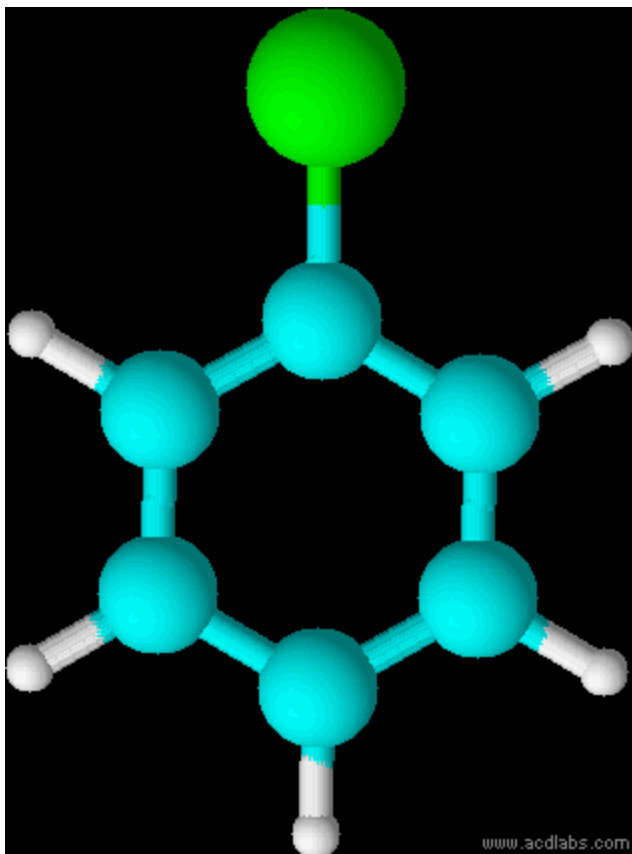

benzen C_6H_6

Clorurare catalitică : FeCl_3

C_6H_6	+	2Cl_2	$\rightarrow$	$\text{C}_6\text{H}_4\text{Cl}_2$
benzen		clor	-2HCl	1,2-diclorobenzen

Reacție de substituție la nucleu.

clorobenzen $C_6H_5 - Cl$

Clorurare catalitică : $FeCl_3$

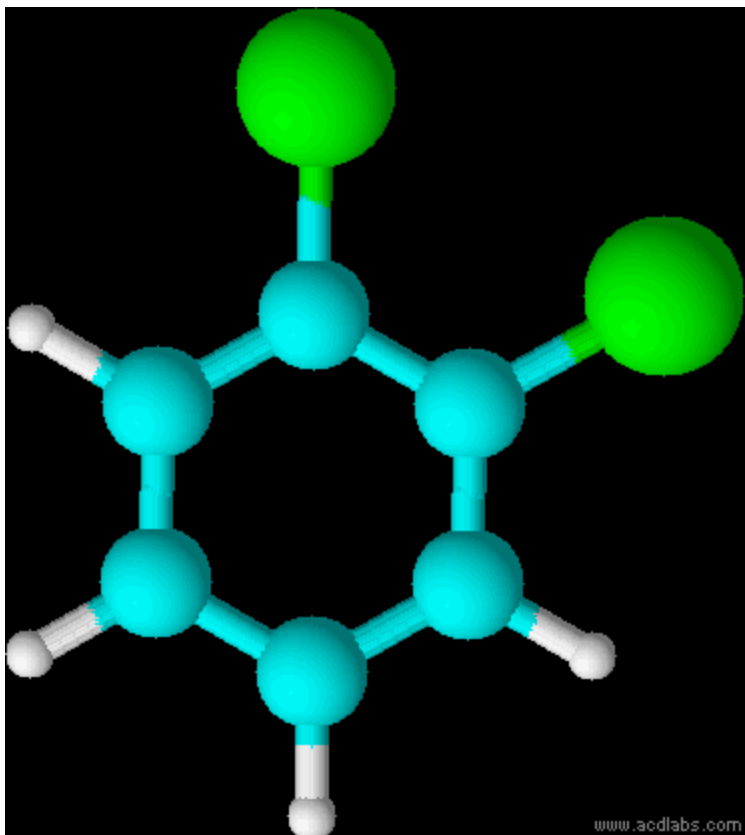
C_6H_6	+	Cl_2	→	C_6H_5Cl
benzen		clor	-HCl	clorobenzen

Reacție de substituție la nucleu.

Clorurare catalitică : $FeCl_3$

C_6H_6	+	$2Cl_2$	→	$C_6H_4Cl_2$
benzen		clor	-2HCl	1,2-diclorobenzen

Reacție de substituție la nucleu.

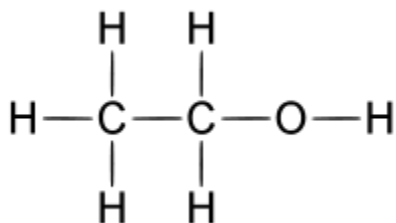
1,2-diclorobenzen $C_6H_4Cl_2$

Rezolvare A-5 :

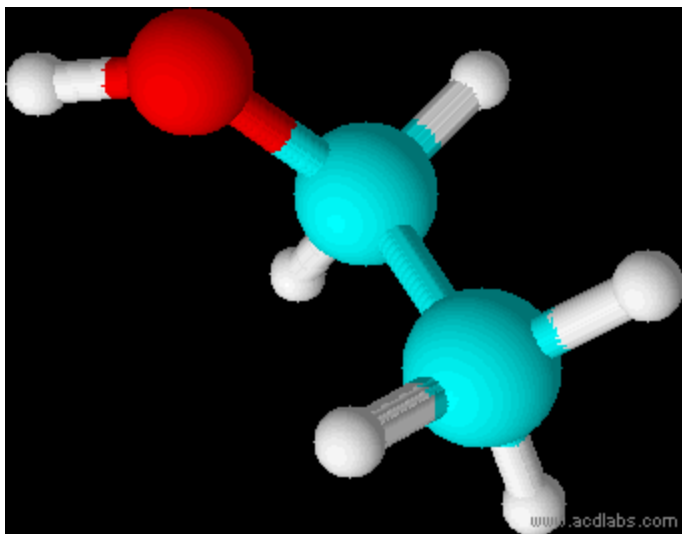
etanol H_3C-CH_2-OH sau **alcool etilic**

Etanolul este miscibil cu apa, adică se dizolvă în apă.

Se prezintă ca o substanță lichidă incoloră, solubilă în apă în orice proporții. **Solubilitatea** se datorează grupării hidroxil din molecula alcoolului prin intermediul careia între moleculele de apă și de alcool se stabilesc legături de hidrogen intermoleculare.

alcool etilic

etanol $\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-\text{OH}$

Redactarea răspunsului:

Subiectul A - 10 puncte

1. 2-bromopropan;
2. săpun;
3. etanal;
4. substituție;
5. miscibil.

Subiectul B - 10 puncte

Pentru fiecare item al acestui subiect, notați pe foaia de examen numai litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item are un singur răspuns corect.

1. Hidrocarbura care are în structură doi atomi de carbon primar este:
  - a. etena;
  - b. 2-butena; - răspuns corect**
  - c. propena;
  - d. 1-butina.

Rezolvare B-1 :

- a. $\text{H}_2\text{C}^1 = \text{C}^2\text{H}_2$ etena are doi atomi de carbon secundari : C^1 și C^2 .
- b. $\text{H}_3\text{C}^1 - \text{HC}^2 = \text{C}^3\text{H} - \text{C}^4\text{H}_3$ 2-butena are doi atomi de carbon primari și anume C^1 și C^4 și doi atomi de carbon terțiari : C^2 și C^3 .- **răspuns corect**
- c. $\text{H}_2\text{C}^1 = \text{C}^2\text{H} - \text{C}^3\text{H}_3$ propena are un atom de carbon primar C^3 , un atom de carbon secundar C^1 și un atom de carbon terțiar C^2 .
- d. $\text{HC}^1 \equiv \text{C}^2 - \text{C}^3\text{H}_2 - \text{C}^4\text{H}_3$ 1-butina are un atom de carbon primar C^4 , un atom de carbon secundar C^3 , un atom de carbon terțiar C^1 și un atom de carbon cuaternar C^2 .
2. Poate fi component al unei grăsimi:
- acidul acetic;
  - acidul benzoic;
  - acidul palmitic; - răspuns corect**
  - acidul propanoic.

Rezolvare B-2 :

3. Temperatura de fierbere cea mai scăzută o are:
- etanol;
  - etan; -răspuns corect**
  - metanol;
  - etandiol.

Rezolvare B-3 :

Etanolul este un gaz deci are temperatură de fierbere cea mai scăzută în comparație cu ceilalți alcooli lichizi în condiții normale de temperatură și presiune.

4. Este monomer vinilic:
- cloroetanul;
  - propina;
  - cloroetena; - răspuns corect**

d. etina.

Rezolvare B-4 :

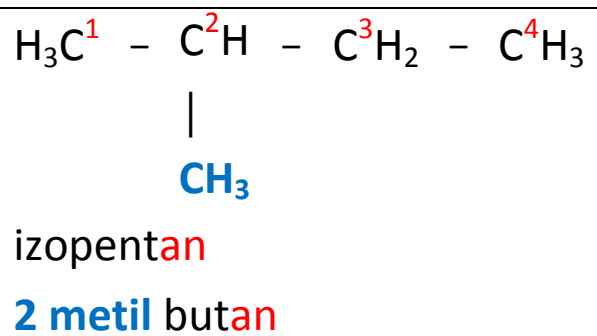
- a. cloroetanul $\text{Cl}-\text{CH}_2-\text{CH}_3$ derivat clorurat saturat;
- b. propina $\text{HC}\equiv\text{C}-\text{CH}_3$ este o alchină;
- c. monomerul vinilic : **cloroetena** $\text{Cl}-\text{HC}=\text{CH}_2$ **răspuns corect;**
- d. etina $\text{HC}\equiv\text{CH}$ este o alchină.

5. Formula moleculară C_5H_{10} corespunde:

- a. pentanului;
- b. pentenei; -răspuns corect**
- c. izopentanului;
- d. pentinei.

Rezolvare B-5 :

- a. pentanul $\text{CH}_3-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$ sau C_5H_{12} este un alcan $\text{C}_n\text{H}_{2n+2}$ unde $n = 5$.
- b. pentena $\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$ sau C_5H_{10} este o alchenă C_nH_{2n} unde $n = 5$ - **răspuns corect.**
- c. Izopentanul $\text{CH}_3-\text{HC}(\text{CH}_3)-\text{CH}_2-\text{CH}_3$ sau C_5H_{12} este un alcan $\text{C}_n\text{H}_{2n+2}$ unde $n = 5$.

- d. Pentina $\text{HC}\equiv\text{C}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$ sau C_5H_8 este o alchină $\text{C}_n\text{H}_{2n-2}$ unde $n = 5$.

Redactarea răspunsului:

Subiectul B - 10 puncte

1. b;
2. c;
3. b;
4. c;
5. b.

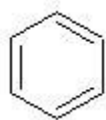
Subiectul C - 10 puncte

Scrieți, pe foaia de examen, numărul de ordine al clasei de compuși organici din coloana **A** însoțit de litera din coloana **B**, corespunzătoare formulelor plane / formulelor moleculare. Fiecărei cifre din coloana **A** îi corespunde o singură literă din coloana **B**.

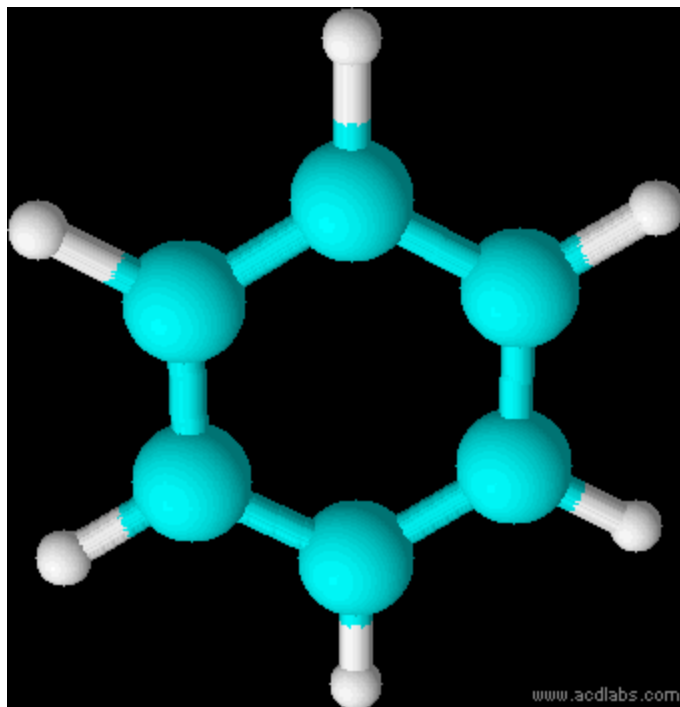
A	B
1. Arenă	a. $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-OH}$
2. Alcan	b. C_2H_2
3. Alcool	c. C_3H_6
4. Acid carboxilic	d. CH_4
5. Alchenă	e. C_6H_6
	f. $\text{CH}_3\text{-COOH}$

Rezolvare C-1 :

1-e : Arenă sau hidrocarbură aromatică cu formula moleculară $\text{C}_n\text{H}_{2n-6}$
unde $n = 6$, benzenul C_6H_6

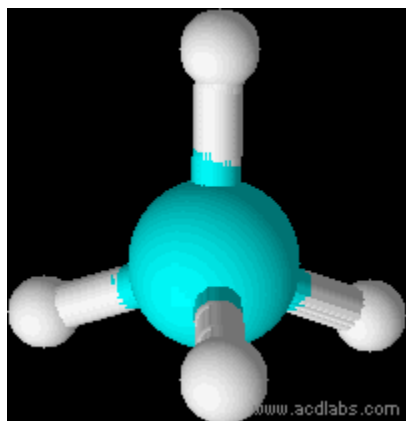

benzen

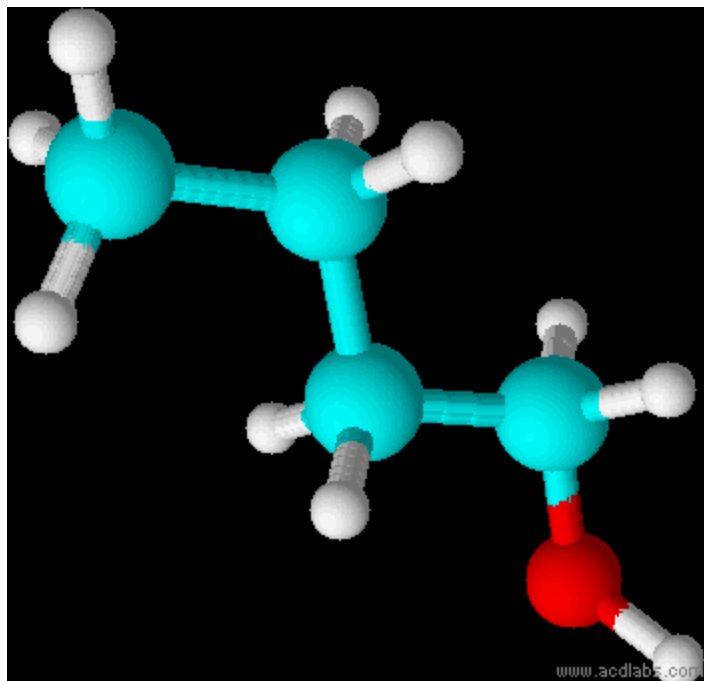
benzen

2-d : Alcan cu formula moleculară C_nH_{2n+2} unde $n = 1$, metanul CH_4

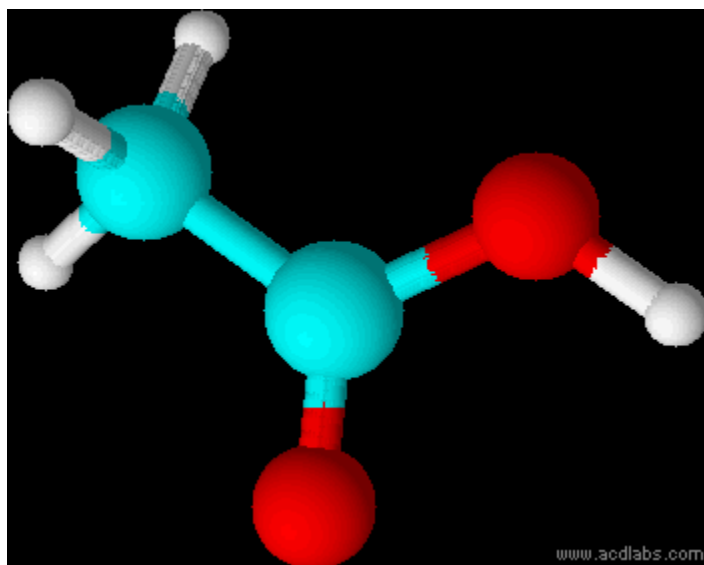
metan

3-a : Alcool $R-OH$ unde R este un radical hidrocarbonat alifatic saturat cu 4 atomi de carbon : $CH_3-CH_2-CH_2-CH_2-OH$ butanol.

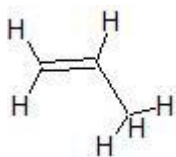
1- butanol

4-f : Acid carboxilic R -COOH unde R este CH₃ – adică metil : CH₃-COOH
acid acetic sau acid etanoic.

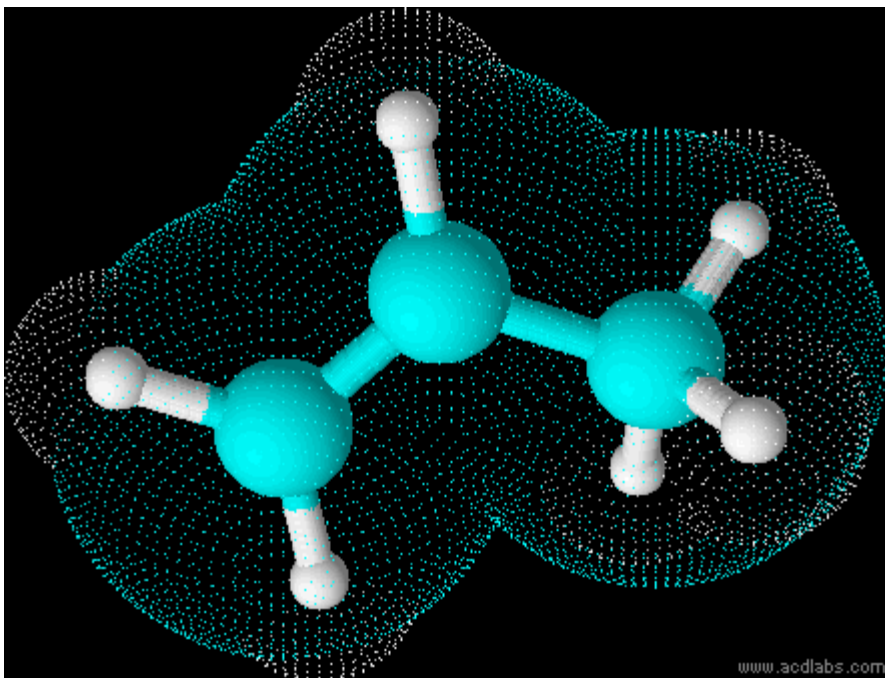

acid etanoic

5-c : Alchenă cu formula moleculară C_nH_{2n} unde n = 3, propena C₃H₆,
H₂C = CH - CH₃

propena

propena

Redactarea răspunsului:

Subiectul C - 10 puncte

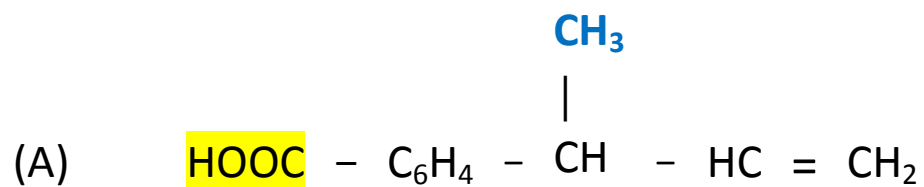
1. e;
2. d;
3. a;
4. f;
5. c.

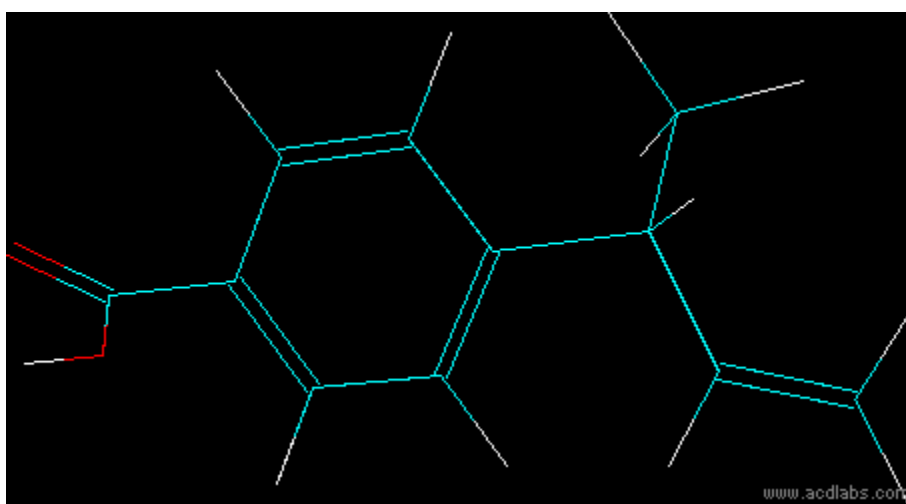
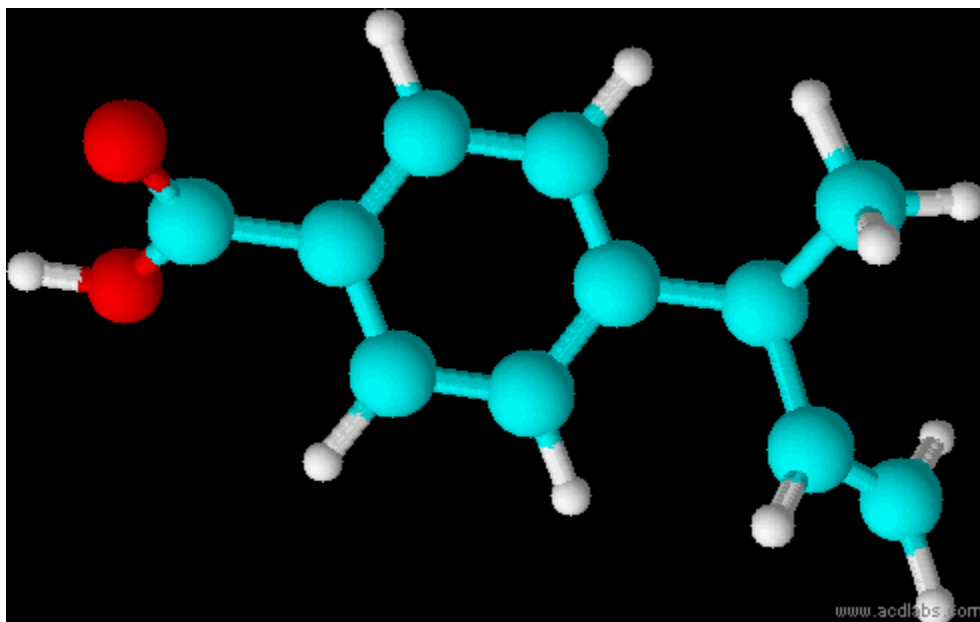
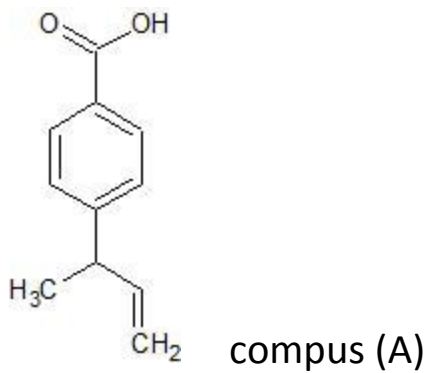
SUBIECTUL II

(30 puncte)

Subiectul D - 15 puncte

Se consideră compusul (A) :

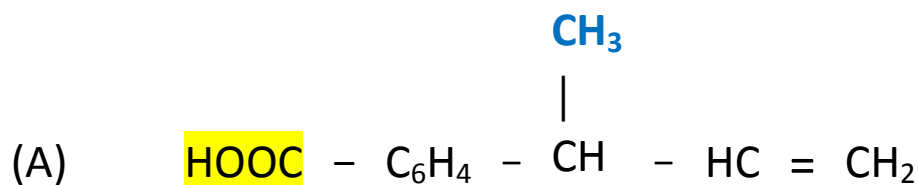

1. Precizați două caracteristici structurale ale compusului (A).

2 puncte

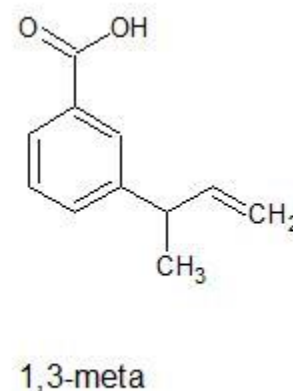
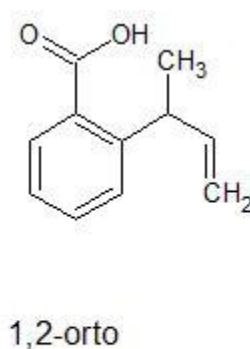
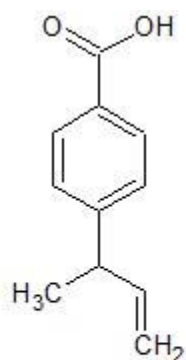
Rezolvare D1:

Nucleu aromatic ce are o grupare carboxil **-COOH** și o catenă laterală nesaturată **-HC(CH₃) - HC = CH₂** situate în poziție 1,4-para.

2. Scrieți formulele de structură a doi izomeri ai compusului (A). **2 puncte**

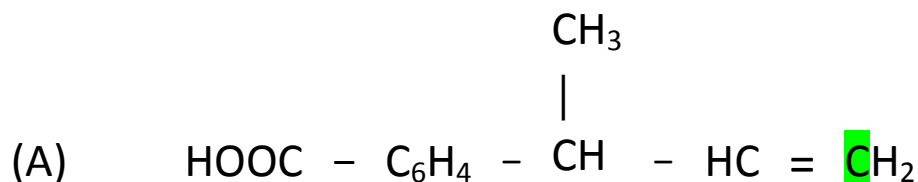
Rezolvare D2:

3. Indicați numărul de atomi de carbon secundari din compusul (A). **2 puncte**

Rezolvare D3:

1 atom de carbon secundar la catena laterală și anume cel care participă la legătura dublă și are doi hidrogeni.

4. Calculați procentul masic de hidrogen din compusul (A). **3 puncte**

Rezolvare D4:

$$M \text{C}_{11}\text{H}_{12}\text{O}_2 = 11 \cdot 12 + 12 \cdot 1 + 2 \cdot 16 = 144 + 32 = 176 \text{ g/mol}$$

176 g compus (A) .....12 g H

100 g compus (A).....% H

.....
 $\% H = 100 \cdot 12 / 176 = 6,81 \% H$

5. Scrieți ecuațiile reacțiilor chimice ale compusului (A) cu :

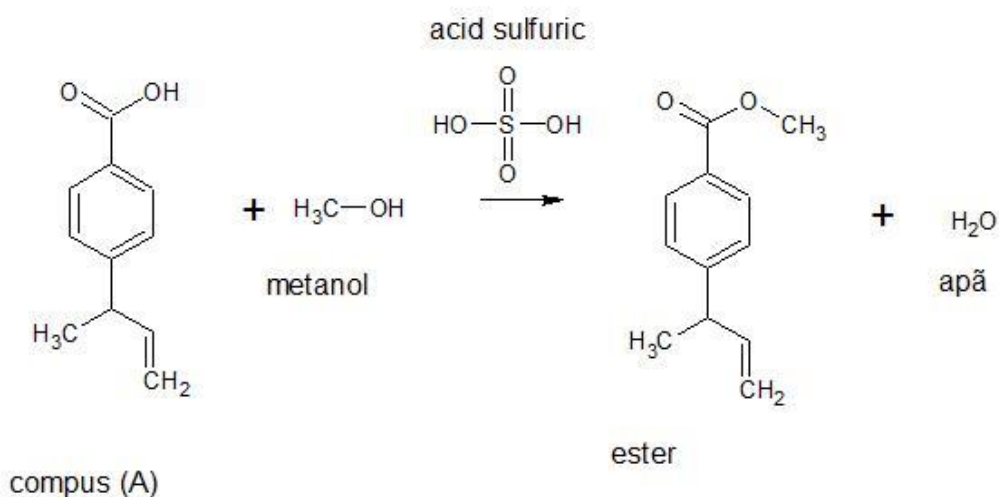
a. $\text{CH}_3\text{-OH}$ (H_2SO_4);

b. H_2O (H_2SO_4);

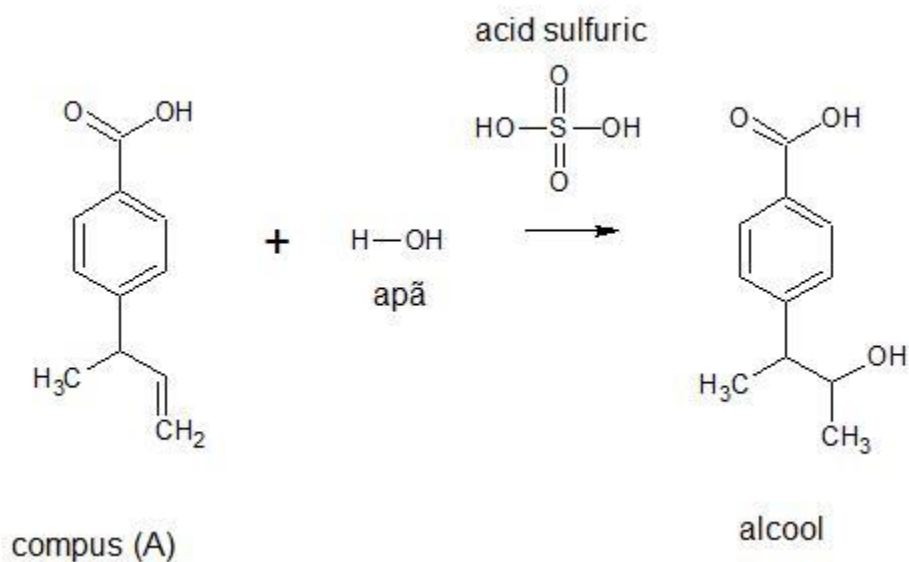
c. Na.

6 puncte

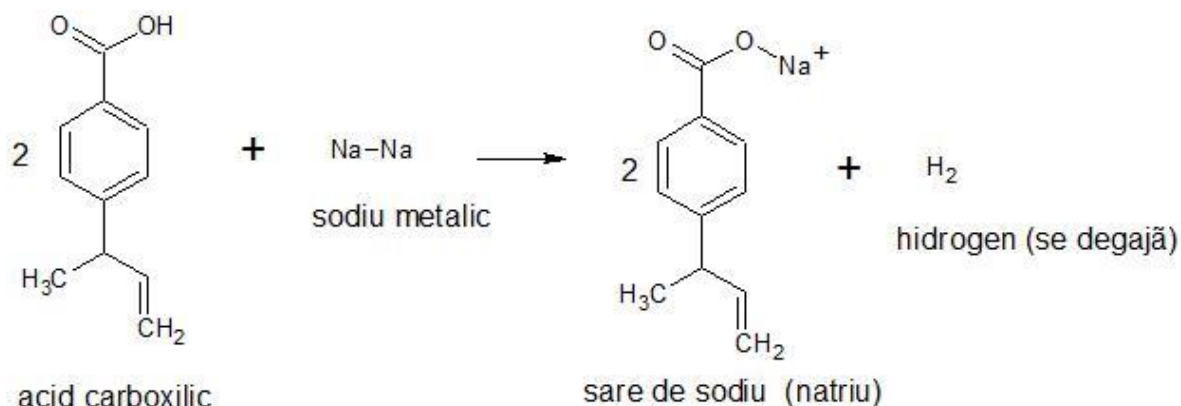
Rezolvare D5a:

Rezolvare D5b:

Rezolvare D5c:

Subiectul E - 15 puncte

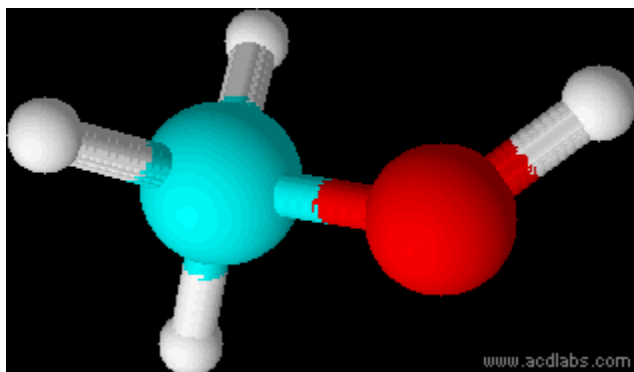
Etanolul se obține prin fermentația alcoolică a zaharidelor din fructe.

Fermentația alcoolică a glucozei				
$C_6H_{12}O_6$	$\rightarrow$	$2CH_3-CH_2-OH$	+	$2CO_2$
glucoză	Drojdie de bere	etanol		Dioxid de carbon

1. Scrieți ecuația reacției de ardere a metanolului;

2 puncte

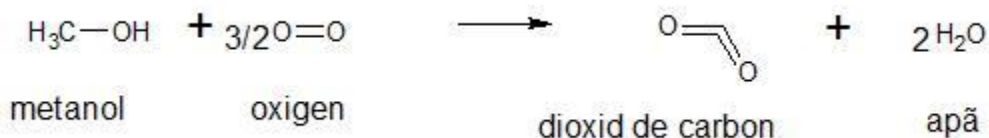
Rezolvare E1:

metanol sau alcool metilic

CH_3OH hidroximetan

Arderea metanolului						
CH_3OH	+	$3/2\text{O}_2$	$\rightarrow$	CO_2	+	$2\text{H}_2\text{O}$
metanol		oxigen		dioxid de carbon		apă
REAȚIE DE OXIDARE (ARDERE)						

2. Calculați volumul de oxigen (măsurat condiții normale) necesar pentru a arde 3,2 kg de metanol;
2 puncte

Rezolvare E2:

3,2 kg metanol = 3200 g metanol

3200 g		x litri				
CH_3OH	+	$3/2\text{O}_2$	$\rightarrow$	CO_2	+	$2\text{H}_2\text{O}$
Metanol		oxigen		dioxid de carbon		apă
32 g		$1,5 \cdot 22,4$ litri				

$$M \text{ CH}_3\text{OH} = 1 \cdot 12 + 4 \cdot 1 + 1 \cdot 16 = 32 \text{ g/mol}$$

$$V_{\text{molar}} = 22,4 \text{ litri/mol}$$

$$x = 3200 \cdot 1,5 \cdot 22,4 / 32 = 3360 \text{ litri} = 3,36 \text{ m}^3 \text{ O}_2$$

3. Calculați volumul de dioxid de carbon (măsurat în condiții normale) rezultat prin arderea a 2 moli de metanol;
3 puncte

Rezolvare E3:

2 moli				x litri		
--------	--	--	--	---------	--	--

CH_3OH	+	$3/2\text{O}_2$	$\rightarrow$	CO_2	+	$2\text{H}_2\text{O}$
Metanol		oxigen		dioxid de carbon		apă
1 mol				22,4 litri		

$$x = 2 \cdot 22,4 / 1 = 44,8 \text{ litri } \text{CO}_2$$

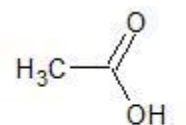
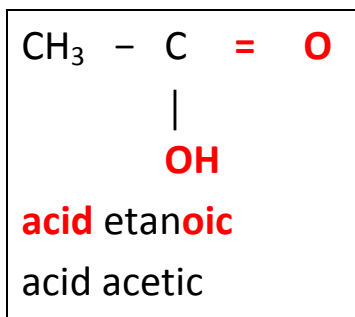
4. Scrieți formula moleculară și de structură a acidului acetic;

2 puncte

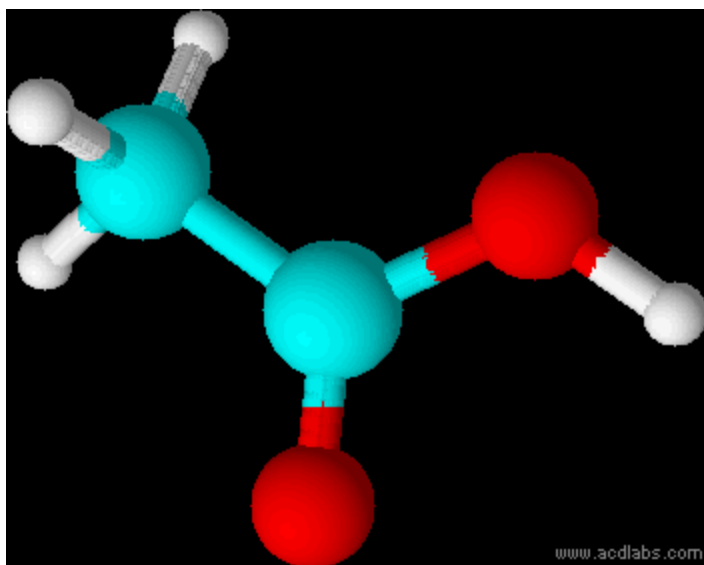
Rezolvare E4:

Formula moleculară $\text{C}_2\text{H}_4\text{O}_2$

Formula structurală $\text{CH}_3 - \text{COOH}$ acid acetic

acid etanoic

acid acetic sau acid etanoic

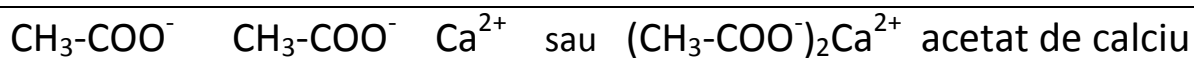
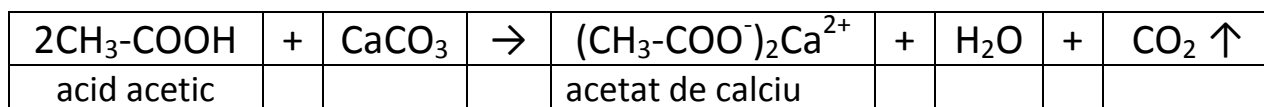
5. Scrieți ecuațiile reacțiilor acidului acetic cu :

a. CaCO_3 ;

b. $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$.

4 puncte

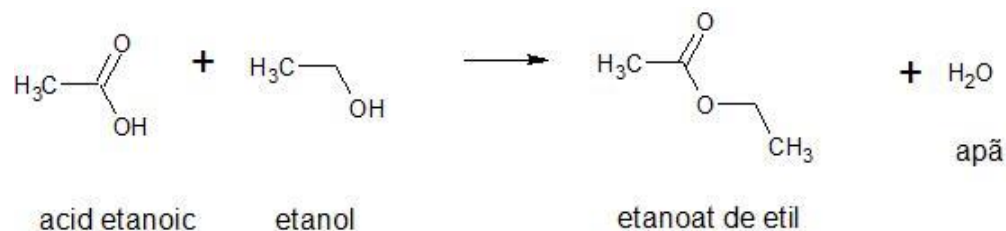
Rezolvare E5a:

Acidul acetic (acid tare) scoate acidul carbonic H_2CO_3 (acidul slab) din sarea lui CaCO_3 (carbonatul de calciu).

Rezolvare E5b:

$\text{CH}_3\text{-COOH}$	+	$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$	$\rightarrow$	$\text{CH}_3\text{-COO-CH}_2\text{-CH}_3$	+	H_2O
acid acetic		etanol	$\leftarrow$	acetat de etil		apă

Reacția de esterificare

6. Precizați două proprietăți fizice ale etanolului.

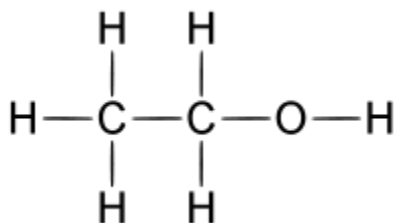
2 puncte

Rezolvare E6:

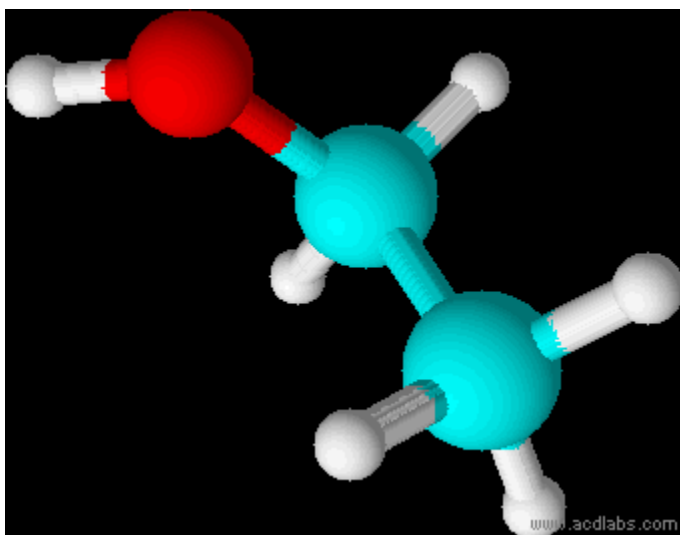
etanol $\text{H}_3\text{C-CH}_2\text{-OH}$ sau **alcool etilic**

Etanolul este miscibil cu apa, adică se dizolvă în apă.

Se prezintă ca o substanță lichidă incoloră, solubilă în apă în orice proporții. **Solubilitatea** se datorează grupării hidroxil din molecula alcoolului prin intermediul careia între moleculele de apă și de alcool se stabilesc legături de hidrogen intermoleculare.

alcool etilic

etanol $\text{H}_3\text{C-CH}_2\text{-OH}$

SUBIECTUL III

(30 puncte)

Subiectul F - 15 puncte

1. Acidul palmitic $\text{CH}_3 - (\text{CH}_2)_{14} - \text{COOH}$ este unul dintre acizii întâlniți în grăsimile solide.

a. Scrieți ecuația reacției acidului palmitic cu soluție de hidroxid de sodiu.

2 puncte

Rezolvare F1a:

$\text{CH}_3 - (\text{CH}_2)_{14} - \text{COOH}$	+	NaOH	→	$\text{CH}_3 - (\text{CH}_2)_{14} - \text{COO}^- \text{Na}^+$	+	H_2O
acid palmitic		Hidroxid de sodiu		palmitat de sodiu (săpun)		apă

b. Calculați masa de soluție de hidroxid de sodiu de concentrație 20 % care reacționează stoechiometric cu 2 moli de acid palmitic.

4 puncte

Rezolvare F1b:

2 moli		m_d				
$\text{CH}_3 - (\text{CH}_2)_{14} - \text{COOH}$	+	NaOH	→	$\text{CH}_3 - (\text{CH}_2)_{14} - \text{COO}^- \text{Na}^+$	+	H_2O
acid palmitic		Hidroxid de sodiu		palmitat de sodiu (săpun)		apă
1 mol		40 g				

$$M \text{ NaOH} = 23 + 16 + 1 = 40 \text{ g/mol}$$

$$2 \text{ moli} \dots \dots \dots m_d$$

$$1 \text{ mol} \dots \dots \dots 40 \text{ g NaOH}$$

.....

$$m_d = 40 \cdot 2 / 1 = 80 \text{ g NaOH}$$

$$m_s = \text{masa soluției NaOH } 20 \% = ?$$

$$m_d = 80 \text{ g NaOH}$$

$$C_p = 20 \%$$

100 g soluție..... C_p

m_s g soluție..... m_d

.....

$m_s = 100 \cdot 80 / 20 = 400$ g soluție 20 %

- c. Precizați raportul $C_{\text{primari}} : C_{\text{secundari}}$ în acidul palmitic. **2 puncte**

Rezolvare F1c:

Avem 2 atomi de carbon primari, primul și ultimul iar restul sunt secundari adică 14 atomi.

$$C_{\text{primari}} : C_{\text{secundari}} = 2 : 14 = 1 : 7$$

2. În procesul de fermentație acetică a etanolului se obține acid etanoic.

- a. Scrieți ecuația reacției de fermentație acetică a etanolului. **2 puncte**

Rezolvare F2a:

Fermentația acetică a alcoolului etilic						
$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$	+	O_2	$\rightarrow$	$\text{CH}_3\text{-COOH}$	+	H_2O
alcool etilic (etanol)		oxigen	acetobacter	acid acetic (acid etanoic)		apă
REAȚIE DE OXIDARE						

- b. Calculați masa de carbon care există în 6 g de acid etanoic. **2 puncte**

Rezolvare F2b:

$$M \text{ CH}_3\text{-COOH} = 2 \cdot 12 + 4 \cdot 1 + 2 \cdot 16 = 60 \text{ g/mol}$$

60 g acid etanoic.....24 g C

6 g acid etanoic.....x g C

.....

$$x = 6 \cdot 24 / 60 = 2,4 \text{ g C}$$

- c. Calculați masa soluției de acid etanoic, de concentrație masică 30 %, care se obține din 92 g etanol. **3 puncte**

Rezolvare F2c:

92 g				m_d		
$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$	+	O_2	$\rightarrow$	$\text{CH}_3\text{-COOH}$	+	H_2O
alcool etilic (etanol)		oxigen	acetobacter	acid acetic (acid etanoic)		apă
46 g				60 g		

$$M \text{ CH}_3\text{-COOH} = 2 \cdot 12 + 4 \cdot 1 + 2 \cdot 16 = 60 \text{ g/mol}$$

$$M \text{ CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} = 2 \cdot 12 + 6 \cdot 1 + 16 = 46 \text{ g/mol}$$

92 g etanol..... m_d

46 g etanol.....60 g acid etanoic

.....

$$m_d = 92 \cdot 60 / 46 = 120 \text{ g acid etanoic}$$

$$m_s = \text{masa soluției acid etanoic } 30 \% = ?$$

$$C_p = 30 \% \text{ acid etanoic}$$

$$100 \text{ g soluție}.....C_p$$

$$m_s \text{ g soluție}.....m_d$$

.....

$$m_s = 100 \cdot 120 / 30 = 400 \text{ g soluție } 30 \% \text{ acid etanoic.}$$

Subiectul G1 – (OBLIGATORIU PENTRU NIVEL I) – 15 puncte

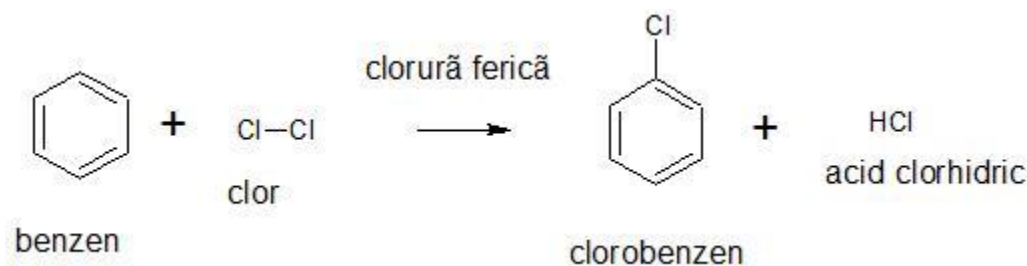
1. a.Scrieți ecuația reacției de monoclorurare catalitică a benzenului. **2 puncte**

Rezolvare G1-1a :

Clorurare catalitică : FeCl_3

C_6H_6	+	Cl_2	$\rightarrow$	$\text{C}_6\text{H}_5\text{Cl}$	+	HCl
benzen		clor		clorobenzen		acid clorhidric

Reacție de substituție la nucleu.

b. Calculați volumul (c.n.) de clor utilizat la, dacă s-au obținut 2 moli de clorobenzen. **3 puncte**

Rezolvare G1-1b :

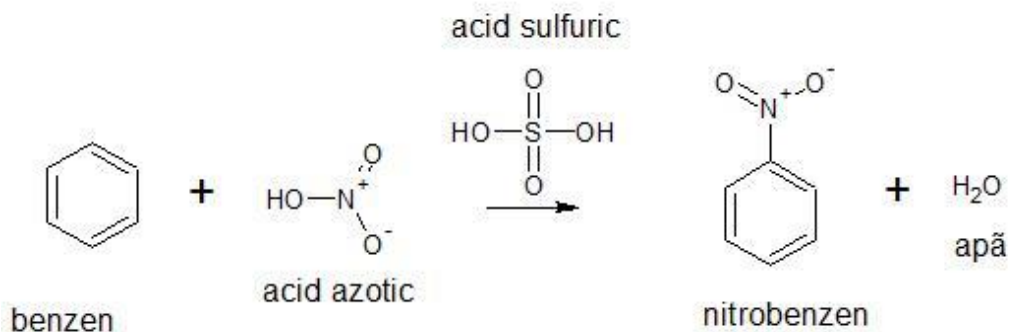
2 moli		x litri				
C_6H_6	+	Cl_2	$\rightarrow$	C_6H_5Cl	+	HCl
benzen		clor		clorobenzen		acid clorhidric
1 mol		22,4 litri				

$$V \text{ molar} = 22,4 \text{ litri/mol}$$

$$x = 2 \cdot 22,4 / 1 = 44,8 \text{ litri } Cl_2$$

2. a. Scrieți ecuația reacției chimice de mononitrare a benzenului. **2 puncte**

Rezolvare G1-2a :

C_6H_6	+	HO-NO₂	→	C_6H_5 NO₂	+	H-OH
benzen		acid azotic	H ₂ SO ₄	nitro benzen		apă

b. Calculați masa de nitrobenzen care se obține prin nitrarea a 390 g benzen.

2 puncte

Rezolvare G1-2b :

390 g				x g		
C_6H_6	+	HO-NO₂	→	C_6H_5 NO₂	+	H-OH
benzen		acid azotic	H ₂ SO ₄	nitro benzen		apă
78 g				123 g		

$$M C_6H_6 = 6 \cdot 12 + 6 \cdot 1 = 78 \text{ g/mol}$$

$$M C_6H_5 - NO_2 = 6 \cdot 12 + 5 \cdot 1 + 14 + 2 \cdot 16 = 123 \text{ g/mol}$$

$$x = 390 \cdot 123 / 78 = 615 \text{ g nitrobenzen}$$

3. Calculați masa unui amestec format din 0,2 kmoli benzen și 20 moli toluen.

2 puncte

Rezolvare G1-3 :

benzen C_6H_6

toluen sau **metil**benzen $C_6H_5 - CH_3$

$$M C_6H_6 = 6 \cdot 12 + 6 \cdot 1 = 78 \text{ g/mol}$$

$$M C_6H_5 - CH_3 = 7 \cdot 12 + 8 \cdot 1 = 92 \text{ g/mol}$$

0,2 kmoli benzen = 200 moli benzen

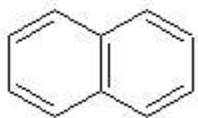
masa de benzen din amestec = $200 \cdot 78 = 15600 \text{ g benzen}$

masa de toluen din amestec = $20 \cdot 92 = 1840$ g toluen
masa amestecului = $15600 + 1840 = 17440$ g amestec.

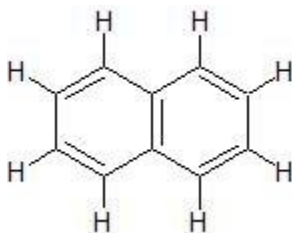
4. Calculați compoziția procentuală a naftalinei.

2 puncte

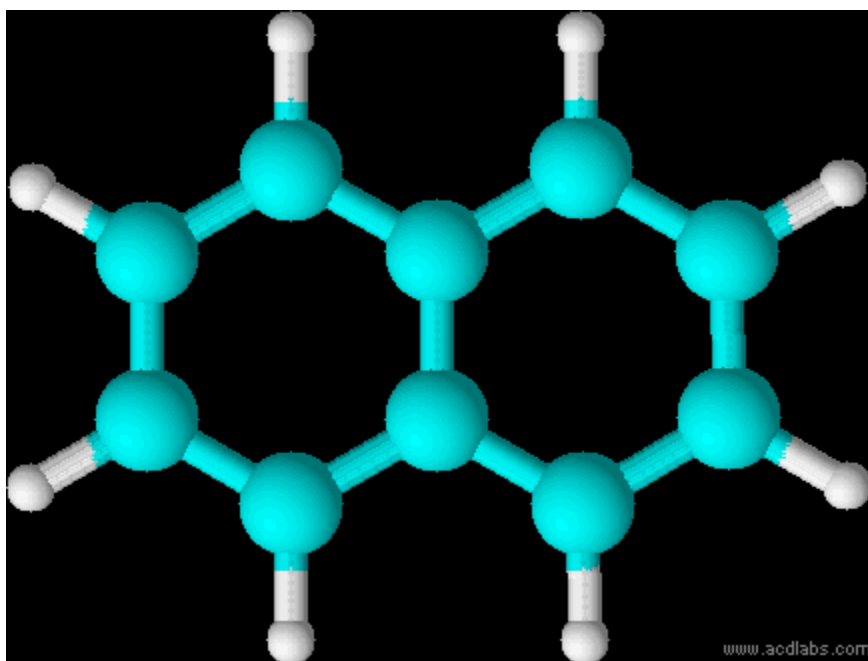
Rezolvare G1-4 :

naftalina

naftalina

naftalina

Naftalina $C_{10}H_8$

$M C_{10}H_8 = 10 \cdot 12 + 8 \cdot 1 = 128$ g/mol

128 g naftalină.....120 g C.....8 g H

100 g naftalină.....% C.....% H

.....

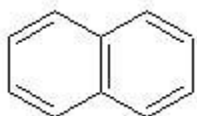
% C = $100 \cdot 120 / 128 = 93,75$ % C

$$\% H = 100 \cdot 8 / 128 = 6,25 \% H$$

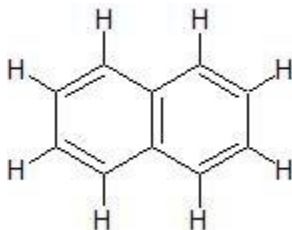
5. Scrieți formula structurală a naftalinei.

1 punct

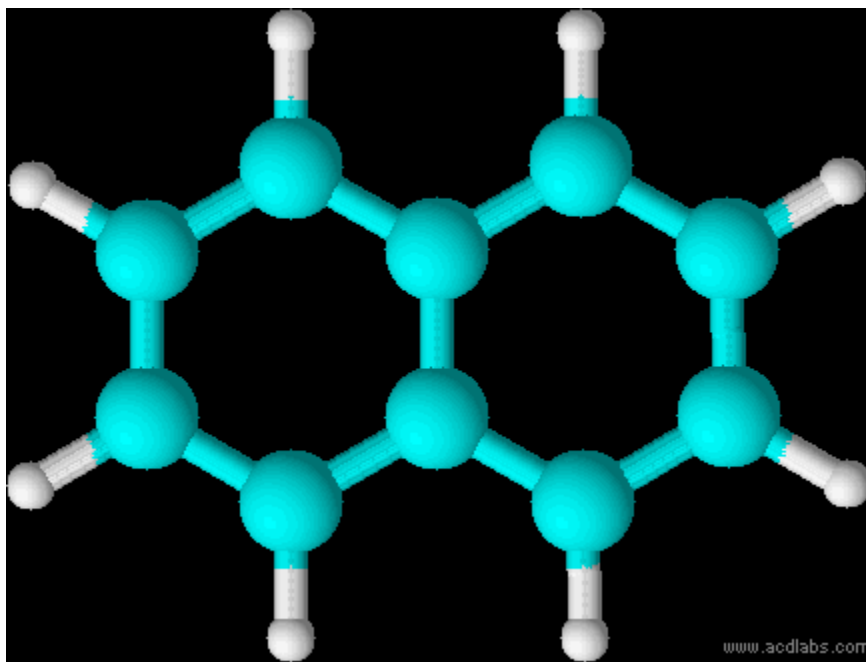
Rezolvare G1-5 :

naftalina

naftalina

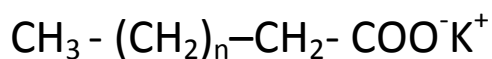

naftalina

Naftalina $C_{10}H_8$

Subiectul G2 – (OBLIGATORIU PENTRU NIVEL II) – 15 puncte

1. Formula structurală a uni săpun (S) este :

a. Calculați numărul de atomi de carbon din molecula săpunului (S), dacă are procentul masic de oxigen egal cu 10,884 %.

2 puncte

Rezolvare G2-1a :

$$M \text{ C}_{n+3}\text{H}_{2n+5}\text{O}_2\text{K} = (n+3)*12 + (2n+5)*1 + 2*16 + 39 = (14n + 112) \text{ g/mol}$$

$$(14n + 112) \text{ g săpun (S)} \dots\dots\dots 32 \text{ g O}$$

$$100 \text{ g săpun (S)} \dots\dots\dots 10,884 \text{ g O}$$

$$\dots\dots\dots$$
$$(14n + 112)*10,884 = 32*100$$

$$14n*10,884 + 112*10,884 = 3200$$

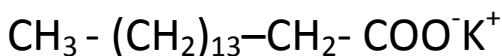
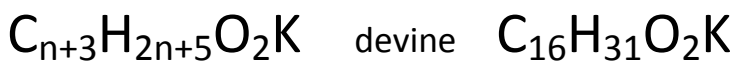
$$152,376n = 3200 - 1219,008$$

$$152,376n = 1980,99$$

$$n = 1980,99 / 152,376$$

$$n = 13$$

Numărul de atomi de carbon este $(n + 3) = 13 + 3 = 16$

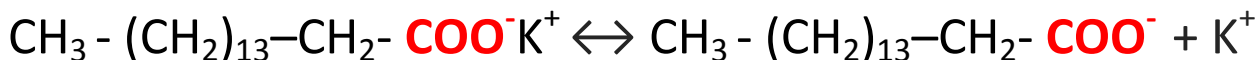

b. Explicați proprietățile de spălare ale săpunului (S).

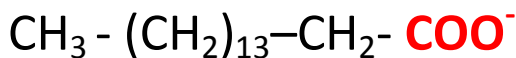
2 puncte

Rezolvare G2-1b :

Săpunul (S) în prezența apei:

Exemplu de săpun:

Prima *parte hidrocarbonată, sau nepolară* și reprezintă **partea hidrofobă** a săpunului, **iar a doua - COO⁻** se numește **parte polară** și reprezintă **partea hidrofilă** a săpunului.

Datorită prezenței celor două părți net distincte în moleculă, săpunul are proprietăți tensioactive (modifica tensiunea superficială dintre faza apoasa și cea organică). Din acest motiv, săpunul are acțiune de spălare. Puterea de spălare se datorează faptului că moleculele de săpun aderă cu ușurință atât la moleculele nepolare (de exemplu ulei și grăsimi) cât și la moleculele polare (de exemplu apă).

.....

*****

Săpun

De la Wikipedia, enciclopedia liberă

O colecție de săpunuri. Aceste tipuri de săpunuri se găsesc în [hoteluri](#).

Săpun Lichid

Săpun comun într-o [săpunieră](#)

Săpunurile sunt săruri cu diferite metale (sodiu, potasiu și altele) ale acizilor grași cu cel puțin opt atomi de carbon în moleculă.

Puterea de spălare se datorează faptului că moleculele de săpun aderă cu ușurință atât la moleculele nepolare (de exemplu ulei și grăsimi) cât și la moleculele polare (de exemplu apă).

Cuprins

- 1Obținere și clasificare
- 2Proprietăți fizice
- 3Proprietăți chimice
- 4Utilizare

Obținere și clasificare

Săpunurile se obțin prin hidroliza alcalină a grăsimilor. Aceștia se împart în trei categorii:

- săpunuri de sodiu, din acizii carboxilici grași saturati care sunt solide și solubile în apă, săpunurile ce provin din acizi grași nesaturati sunt semilichizi sau semisolizi și sunt solubili în apă;
- săpunuri de potasiu, care sunt lichide și solubile în apă;
- săpunuri de aluminiu, mangan, calciu, bariu, care sunt solide și insolubile în apă, se folosesc pentru obținere vaselina.

Numai săpunurile care sunt solubile în apă pot fi folosite ca agenți de spălare, aceștia având o putere de spălare inferioară detergenților.

Proprietăți fizice

Săpunurile sunt substanțe biodegradabile obținute prin hidroliză bazică. Puterea de spălare este dată de natura acidului gras, de natura ionului metalic, ca și de concentrația în tenside. În apele dure (care conțin săruri solubile de Ca și Mg), săpunurile de Na și K se transformă, parțial, în săruri de Ca și Mg ale acizilor grași, greu solubile care micșorează capacitatea de spălare.

Proprietăți chimice

Un săpun are formula generală de mai jos și reacționează conform ecuației:

Exemplu de săpun:

Prima parte hidrocarbonată, sau nepolară și reprezintă **partea hidrofobă** a săpunului, iar a doua - COO^- se numește **parte polară** și reprezintă **partea hidrofilă** a săpunului.

Utilizare

Datorită prezenței celor două părți net distincte în moleculă, săpunul are proprietăți tensioactive (modifica tensiunea superficială dintre faza apoasa și cea organică). Din acest motiv, săpunul are acțiuni de spălare.

Săpunurile de sodiu se folosesc ca agenți de spălare, iar săpunurile de calciu, mangan, aluminiu, bariu, se folosesc pentru prepararea unsoarelor consistente și a pastelor adezive.

*****

2. Acidul etanoic este utilizat la fabricarea peliculelor fotografice neinflamabile.

Precizați două proprietăți fizice ale acidului etanoic.

2 puncte

Rezolvare G2-2 :

Miros înțepător, gust acru.

3. a. Scrieți ecuația reacției acidului acetic cu KOH (aq).

2 puncte

Rezolvare G2-3a :

$\text{CH}_3\text{-COOH}$	+	KOH	$\rightarrow$	$\text{CH}_3\text{-COO}^-\text{K}^+$	+	H_2O
acid etanoic (acid acetic)		Hidroxid de potasiu		etanoat de potasiu (acetat de potasiu)		apă

b. Calculați volumul soluției de hidroxid de potasiu de concentrație 2M care reacționează stoechiometric cu 150 g soluție de acid acetic de concentrație procentuală masică de 60 %.

3 puncte

Rezolvare G2-3b :

Calculăm masa dizolvată de acid acetic ce se găsește în 150 g soluție de concentrație procentuală masică de 60 % :

$$m_s = 150 \text{ g soluție acid acetic } 60 \%$$

$$C_p = 60 \%$$

$$m_d = ?$$

$$100 \text{ g soluție} \dots\dots\dots C_p$$

$$m_s \text{ g soluție} \dots\dots\dots m_d$$

.....

$$m_d = 150 \cdot 60 / 100 = 90 \text{ g acid acetic}$$

$$M \text{ CH}_3\text{-COOH} = 2 \cdot 12 + 4 \cdot 1 + 2 \cdot 16 = 60 \text{ g/mol}$$

90 g		x moli				
CH₃-COOH	+	KOH	→	CH₃-COO⁻K⁺	+	H₂O
acid etanoic (acid acetic)		Hidroxid de potasiu		etanoat de potasiu (acetat de potasiu)		apă
60 g		1 mol				

$$x = 90 \cdot 1 / 60 = 1,5 \text{ moli KOH}$$

$$1000 \text{ ml soluție KOH} \dots\dots\dots 2 \text{ moli KOH}$$

$$V \text{ ml soluție KOH} \dots\dots\dots 1,5 \text{ moli KOH}$$

.....

$$V = 1000 \cdot 1,5 / 2 = 750 \text{ ml soluție KOH } 2M$$

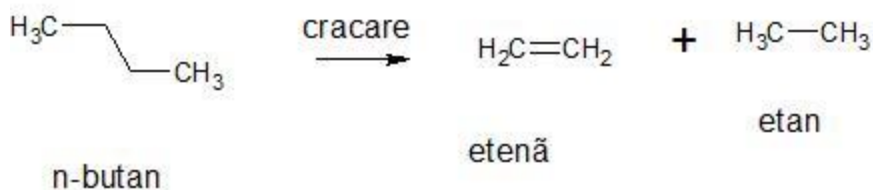
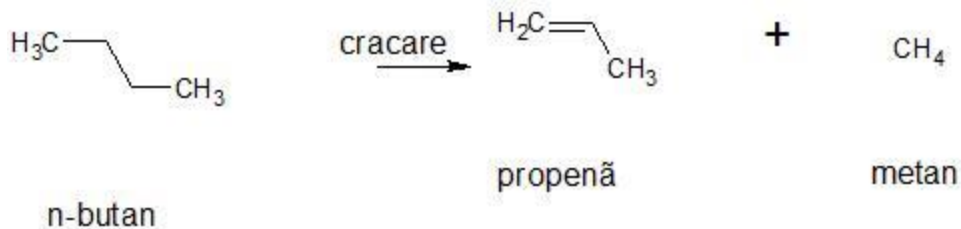
4. Scrieți ecuațiile reacțiilor chimice care au loc la cracarea butanului.

4 puncte

Rezolvare G2-4 :

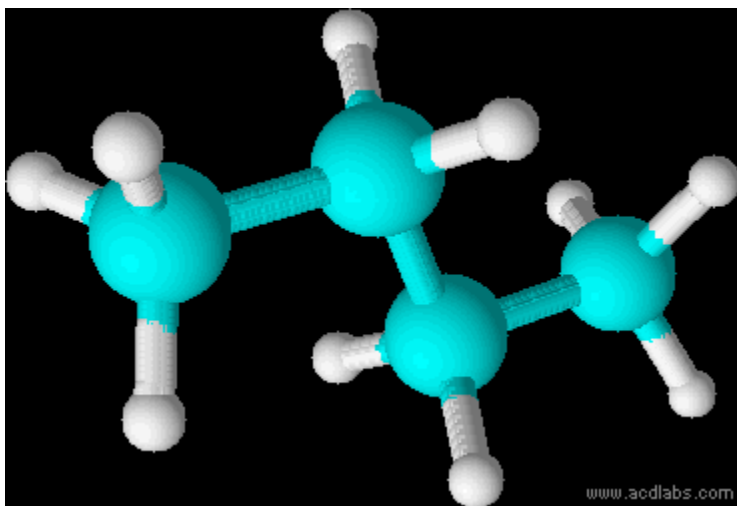
$\text{H}_3\text{C} - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$	→	$\text{H}_2\text{C} = \text{CH} - \text{CH}_3$	+	CH_4
n-butan	Cracare	propenă		metan

$\text{H}_3\text{C} - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$	→	$\text{H}_2\text{C} = \text{CH}_2$	+	$\text{H}_3\text{C} - \text{CH}_3$
n-butan	Cracare	etenă		etan

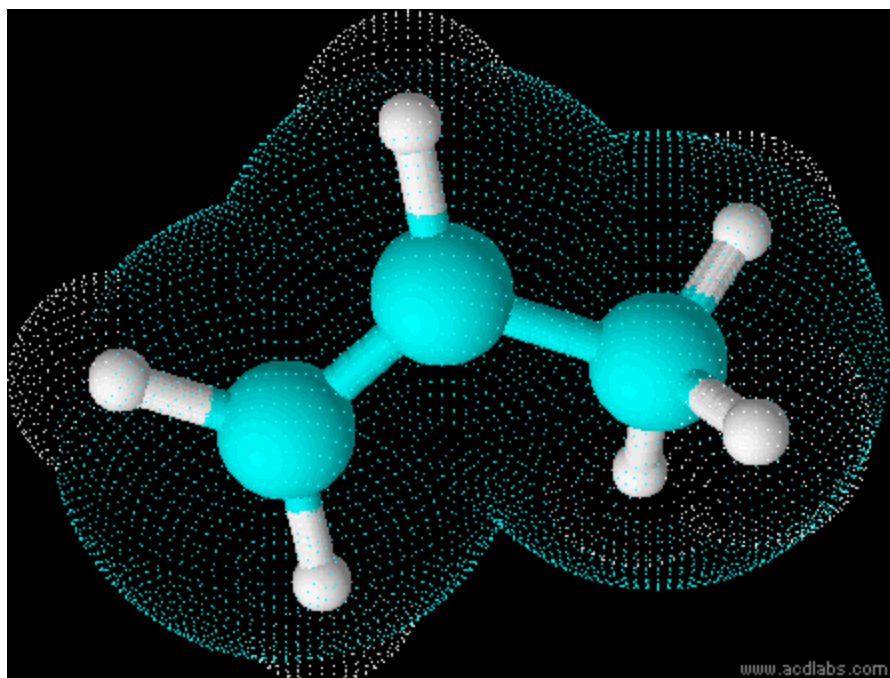

C_4H_{10}	$\rightarrow$	C_3H_6	+	CH_4
n-butan	Cracare	propenă		metan

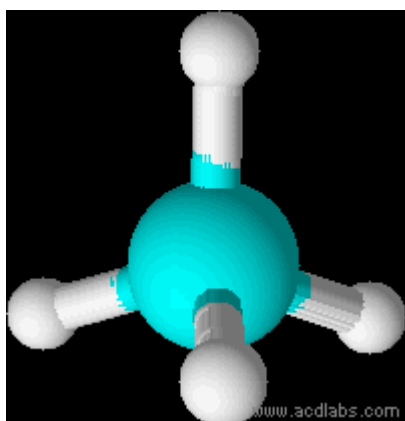
C_4H_{10}	$\rightarrow$	C_2H_4	+	C_2H_6
n-butan	Cracare	etenă		etan

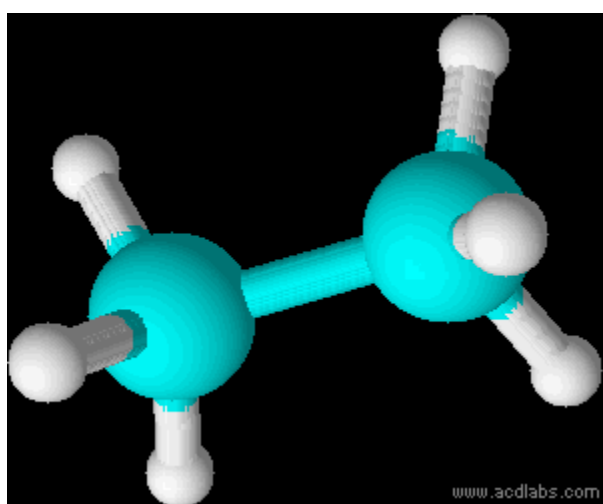
n-butan $\text{H}_3\text{C} - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$

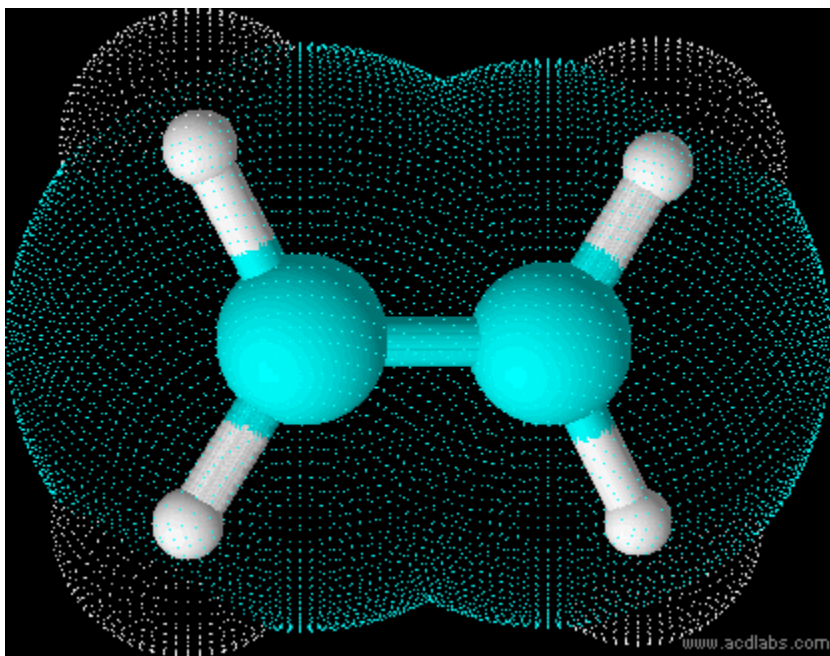
propenă $\text{H}_2\text{C} = \text{CH} - \text{CH}_3$

metan CH_4

etan $\text{H}_3\text{C} - \text{CH}_3$

etenă $\text{H}_2\text{C} = \text{CH}_2$